

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

**Az e-kereskedelem és az elektronikus ügyletkötés során alkalmazott általános
szerződési feltételek**

Szerző:

dr. Gorta Tünde

2014. szeptember 15.

Bevezetés

Az általános szerződési feltételek megjelenése nem új keletű dolog, azonban nagyobb számban való elterjedése a rendszerváltás utánra datálható. Az ÁSZF-ek problematikáját ott látom első lépésben, hogy egyfajta túlszabályozottság jelentkezett, anélkül, hogy a gyakorlat alakulását eközben figyelembe vették volna. Ez mérsékelten igaz az elektronikus ügyletkötésekre, ahol még kisebb mértékű az életszerű, használható előírások tárháza.

A magyar bírói gyakorlat is óvatosan közelített az általános szerződési feltételek problémás részeihez, bizonytalanságait az Európai Bírósághoz intézett kérdéseivel próbálta meg orvosolni, esetleg előzetes döntéshozatali eljárásban.

Ahogy *Thomas Wilhelmsson* felveti cikkében¹, az egyre gyorsabb ütemben fejlődő társadalmi-, gazdasági körülmények között az ÁSZF szabályozásának életszerűbbé tételére két megoldás kínálkozik: a hagyományos keretek között egy rugalmasabb szabályozás kialakítása vagy egy új kötelmi jogi rendszeren való elmélkedés, utóbbi megvalósítása nyilván nehezebb, előbbi kínálkozik kézenfekvőnek. Az előbbi felvetés azért is érdekes, hiszen maga az elektronikus ügyletkötés olyan gyors ütemben fejlődött, hogy a rugalmas szabályozás képzelhető el egyedül, mint életképes, használható szabályozás.

---

¹ WILHELMSSON, Thomas: *Standard Form Conditions*, In: HARTKAMP, Arthur S. - HESSELINK, Martijn W. - HONDIUS, Ewoud H. - MAK, Chantal - DU PERRON, C. Edgar (eds.): *Towards a European Civil Code*, Kluwer Law International BV- Ars Aequi Libri, The Netherlands - Nijmegen, 2011, p. 571-586

I. Az e-kereskedelem fajtái, alapfogalmak²

Az alábbi viszonyrendszerek jelenhetnek meg az elektronikus ügyletkötések során:

- (1) cégek egymás közötti kapcsolatai (Business-to-Business: B2B)
- (2) cég és a fogyasztók kapcsolatai (Business-to-Consumer: B2C)
- (3) cégek és hatóságok kapcsolatai (Business-to-Authorities: B2A)
- (4) fogyasztó és hatóság kapcsolatai (Consumer-to-Authorities: C2A)

Kezdetben a cégek egymás közötti viszonya fejlődött a leggyorsabban, a beszállítókkal, alvállalkozókkal történő elektronikus kommunikáció már akkor nagy mennyiségű volt, amikor a B2C relációk még meg sem jelentek. Ennek egyik oka a felek korlátozott száma, tehát a technikai fejlettség még nem tette lehetővé a tömegességet, bármilyen minőségű felek tekintetében. A hatóságokkal fenntartott kapcsolat újszerűnek tűnik, ám ezek is ismertek, ha a példákra gondolunk: adó- és társadalombiztosítási járulékbemlások vagy a külföldön már praktizált elektronikus okirattal megindítható bírósági eljárás.

Az e-mail mellett ismert az EDI (Electronic Data Interchange), ez elsősorban a számítógépek közötti adatcserére szolgál. Lehetővé teszi, hogy közvetlen emberi beavatkozás nélkül cseréljenek ki a felek üzleti dokumentumokat. Tipikus alkalmazási területe az automatikus készletnyilvántartó rendszerek által eszközölt tranzakciók, ezt úgy kell elképzelni, hogy készletcsökkenés esetén a vevői oldalon álló számítógép megrendelést küld az eladói oldalnak, ezen az oldalon az igénylést szintén egy számítógép fogadja és gondoskodik a szolgáltatás teljesítéséről. Az EDI-üzenetek továbbításának egységesített nyelve az EDIFACT (EDI for Administration, Commerce and Transport), a feladó tetszőleges szabványú elektronikus üzenetét átkonvertálja az EDIFACT szabványos nyelvére, majd kézbesítés után visszafordítja a címzettnél szokásos alakra.

---

² Balogh Zsolt György: Jogügyletek a hálózaton: az elektronikus kereskedelem, IN: JURA (A Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának tudományos lapja), 6.évfolyam, 2000.1-2.szám, 60-61.o.

A domain egy alfanumerikus karakterekből álló műszaki azonosító, mint azonosító nem tekinthető szellemi alkotásnak, azonban egy olyan új szellemi termék, mely védelemre szorul. A felső szintű domain tipikusan az országok kétbetűs kódja (hu, de).

Az elektronikus kereskedelem kapcsán fontos kiemelni, hogy a szolgáltatások nem korlátozhatóak csupán azokra a szolgáltatásokra, amelyek on-line szerződéskötést eredményeznek, hanem olyan szolgáltatásokat is magukban foglalnak, amelyért az igénybevevők nem fizetnek, pl. on-line információszolgáltatás vagy az on-line kereskedelmi tájékoztatás, vagy az adatok kereséséhez, az azokhoz való hozzáféréshez vagy azok visszakereséséhez eszközt nyújtó szolgáltatások.

A telephely tekintetében a szolgáltatásait egy internetes weboldalon keresztül nyújtó vállalkozás telephelye nem az a hely, ahol a weboldalt támogató technológia található, és nem is az a hely, ahol a weboldal hozzáférhető, hanem ahol a konkrét gazdasági tevékenységet végzi a vállalkozás.

Mivel a szabályozás csak az on-line tevékenységekre terjed ki, ezért nem tartozik a szabályozási körébe a biztonsági szabványok, a címkézési kötelezettségek, a termékfelelősség, a tagállamoknak az áruk átadásával illetve szállításával kapcsolatos követelményei, ezen kívül nem tartozik a szabályozási körébe a közigazgatási szervek elővásárlási jogának bizonyos árukkal, pl. műalkotásokkal kapcsolatosan történő gyakorlása.

Az Európai Unió tagállamoknak és a Bizottságnak is ösztönöznie kellene az irányelv alapján a tagállamokat egy magatartási kódex kidolgozására, amelynek később önkéntes alapon alávetnék magukat az érintett személyek. Az elképzelés véleményem szerint teljesen helyénvaló, mert amíg jelenleg az a helyzet, hogy rengeteg EK irányelv, tagállami szinten törvények, rendeletek tömkelege az, aminek meg kell felelni, miközben határokon átnyúló kereskedelemről lévén szó, rendkívül nehéz minden kérdésben megfelelő e-kereskedelmi rendszer kialakítása. Ha esetlegesen megszületne egy magatartási kódex, akkor már nem csak a kényszert éreznék, hanem az e-

kereskedelmet folytatók maguk alakíthatnák ki a tisztességes kereskedelemnek helyt adó közeget. Az elektronikus kereskedelem fejlődésének akadálymentessége érdekében a jogi keretnek egyértelműnek, kiszámíthatónak és nemzetközi szinten alkalmazandó szabályokkal összehangoltnak kell lennie.³

2005-ben az UNCITRAL⁴ elfogadott egy egyezményt, amely többek között biztosítja, hogy az elektronikus úton létrejött szerződések⁵ érvényességüket tekintve megegyezzenek a papíron létrejött szerződésekkel.⁶

II. A 17/1999. Kormányrendelet a távollévők között kötött szerződésekről

A 17/1999. (II.5.) Kormány rendelet, a távollévők között kötött szerződésekről is alig közelíti meg az életszerűséget, amelyet a következőkkel kívánok alátámasztani.

Az első jelentős problémák már a megrendelés elhatározása előtt megjelennek. Elsőként emelném ki, hogy pl. az ászf-t használó fél nem teszi hozzáférhetővé a vásárlók számára az általános szerződési feltételeket, esetleg nem megfelelő módon. Eközben az előírások szerint⁷ az ászf-nek már a honlapon történő esetleges regisztrációt megelőzően is elérhetőnek kell lennie, a saját gépre való lementés lehetősége mellett. A gyakorlatban azzal találkozunk, hogy sokszor regisztráció nélkül egyáltalán nem hozzáférhető az ászf, esetleg hozzáférhető, de olyannyira el van rejtve, hogy a vásárló nem veszi észre, illetve egy linken keresztül érhető el, mindez az egyszerűen, látható módon hozzáférhető kitétellet ellentétes. Az, hogy a később a szerződés részévé is váló feltételek megismerhetőek legyenek, belátható, hogy elengedhetetlenek a vásárlási szándék

---

³ Az Európai Parlament és a Tanács 2000/31/EK irányelve (2000. június 8.) a belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól („Elektronikus kereskedelemről szóló irányelv”), HL L 178., 2000.7.17., 60.cikk

⁴ ENSZ Nemzetközi Kereskedelmi Jogi Bizottsága

⁵ UNCITRAL Model Law on Electronic Commerce with Guide to Enactment, 12.June 1996

⁶ Az UNCITRAL egyezmény segíti az elektronikus kereskedelem egységesítését <http://www.jogiforum.hu/hirek/13678>, 2012.V.19.

⁷ 17/1999. (II.5.) Korm.rendelet a távollévők között kötött szerződésekről

meghatározásában, mivel ezek tudatában kapunk objektív képet, hogy mennyire előnyös számunkra a vásárlás. Azzal, hogy ezeket nem ismerjük meg, akár téves kép is alakulhat ki, amire alapozottan később a vásárlás mellett döntünk és amikor pl. igényérvényesítésre kerül sor, akkor már nem is tartjuk megfelelő módon megkötöttnek az ügyletet.

Bár elvben a webáruházak működése és tevékenysége nem tartozik a bejelentési és nyilvántartásba vételi, engedélyezési kötelezettség alá, ez olyan esetekben mégis kötelező, ha az offline szolgáltatás esetén engedélyköteles az adott tevékenység végzése, ha ez az eset fennforog, akkor kötelesek az engedélyezési szám feltüntetésére a vásárló számára is látható módon.

A legnagyobb kifogásolási arány az előírások be nem tartása miatt a cégbíróági vagy egyéni vállalkozók nyilvántartásba vevő hatóság megnevezésének, a cégjegyzékszám vagy az egyéni vállalkozói igazolvány száma, adószám hiánya, ami valamelyest meglepő, mivel ezeket nem tartom személy szerint olyan fontos adatnak, amiért a későbbiekben bírság kiszabásának veszélye áll fenn. Az, hogy melyik hatóságnál került nyilvántartásba vételre az üzleti tevékenységet folytató, mintha már a túlszabályozás irányába hatna, egy plusz nehézséget jelentene, hogy a későbbiekben egy minden előírásnak megfelelő honlap legyen kialakítható.

Ha az elektronikus ügyletkötés során az átvétel helyeként a forgalmazó áruházát jelöljük meg, abban az esetben erre a vásárlásra már nem a távollévők közötti kereskedelem szabályai vonatkoznak. Ebben az esetben is szintén megjelennek a problémák a gyakorlatban, pl. könyvrendelés esetén az internetes áron vásároljuk meg, de az átvétel helye miatt már nem elektronikus ügyletkötés szabályai alkalmazandóak, ergo a forgalmazó helyen szokásos egyéb vásárlások lebonyolításának szabályait kell alkalmazni, de mégsem fogadják el pl. a kedvezményekre jogosító klubkártyát, mert indoklásuk szerint ez elektronikus ügyletkötés volt, így nem alkalmazhatjuk a kedvezményt, ami már önmagában hordozza azt a kettősséget, ami miatt az előírások a gyakorlatban alkalmazhatatlanná válnak.

Gyakori hiba a szolgáltató részéről, hogy az ügyletkötés nyelve helyett csupán az oldal nyelvét tünteti fel, így a jogszabályi előírásoknak közel sem tesz eleget, mivel utóbbiból nem következik az ügyletkötés nyelve.

Jogszabályi előírások szerint az oldalon egyértelműen fel kellene tüntetni a kiszállítási árat is, de ez gyakran hiányzik, esetleg a futárcégre való utalás alapján deríthető ki, ami az egyértelműséget kérdőjelezi meg. Illetve ennek kapcsán a kiszállítás határideje is hiányzó adat egyes webáruházak esetén, ami az elállás során érvényesítendő jogok szempontjából lehet problémás. Az, hogy az elállási jogot saját kedvezményként tünteti fel egy-egy webáruház pedig teljes egészében kimeríti a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot. Előfordul az is, hogy az elállási jogról bár tájékoztatják a vásárlót, de hibásan vagy hiányosan, pl. hogy csak a kiszállításig állhat el indoklás nélkül a megrendelő. Bár az elállás esetén ha kiszállításra került a termék, akkor a visszaszállítás költsége a megrendelőt terheli, de arról már elfelejtik értesíteni, hogy az ő oldalán pedig követelés keletkezik a kiszállítási díj visszaigénylésére. Bár lehetséges egyes esetekben az elállás jogának kizárása, ezt csak egy pontosan meghatározott termékkört illetően adott jog, pl. gabona, nemesfém, kőolaj esetén érthető, hiszen a piacon egy folyamatosan változó árral kalkulálnak, illetve a gyorsan romló termékek esetén, kozmetikai cikkek vásárlása esetén ez a kivételkör logikus. Szoftverek, tartós adathordozók esetén a postai küldemény felbontásától kezdve zárják ki az elállási jogot, ami véleményem szerint azért hordoz magában problémákat, mivel ezzel még nem kerül az adathordozó használatra, ésszerűbb lenne az elállás jogát inkább a termék csomagolásának kibontásától kezdve kizárni, a postai küldemény kibontása helyett.

Az elektronikus kereskedelem esetén a jótállás kérdése is érdekesnek bizonyul, hiszen ennek kapcsán a jótállást magát nem kell a honlapon közzé tenni, pl. kiszállításkor elég a termékkel együtt átadni. Ez a vásárló számára azért lehet hátrányos, mivel lehet, hogy ha hátrányosabb jótállással találkozik, akkor eleve nem is rendelte volna meg a terméket, így a későbbi vásárlási szándéka kialakítása kapcsán mindenképpen szerencsés lenne, ha a jótállási feltételeket is még a megrendelést megelőzően megismerhetné és ennek ismeretében hozhatná meg a döntését a vásárlást illetően.

„A szerződésre vonatkozó jogszabályt az alábbi elvek szerint kell meghatározni: 1, A nemzetközi magánjog érvényes, ha adott országbeli két szereplő üzenetváltása harmadik országbeli szerveren megy át. 2, Jogot választhatnak a két különböző országbeli szerződő felek.”⁸

Utóbbi esetben értelemszerűen azt a jogot fogják a felek választani, amely számukra a legelőnyösebbnek bizonyul, illetve főszabályként a vevő állandó lakhelye szolgál alapul az alkalmazandó jog tekintetében.

„(1) Az általános szerződési feltétel csak akkor válik a szerződés részévé, ha alkalmazója lehetővé tette, hogy a másik fél annak tartalmát megismerje, és ha azt a másik fél kifejezetten vagy ráutaló magatartással elfogadta.

(2) Külön tájékoztatni kell a másik felet arról az általános szerződési feltételről, amely a szokásos szerződési gyakorlattól, a szerződésre vonatkozó rendelkezésektől lényegesen vagy valamely korábban a felek között alkalmazott kikötéstől eltér. Ilyen feltétel csak akkor válik a szerződés részévé, ha azt a másik fél - a külön, figyelemfelhívó tájékoztatást követően - kifejezetten elfogadta.”⁹

„Ha az általános szerződési feltétel és a szerződés más feltétele egymástól eltér, az utóbbi válik a szerződés részévé.”¹⁰

Az előző rendelkezések üzleti életben való alkalmazása számomra hagy maga után néhány kérdést. Hogy eltér valami az általános gyakorlattól, csak erre kell a figyelemfelhívó tájékoztatás? Honnan lehetünk abban biztosak, hogy a fogyasztó tisztában van egyáltalán az általános gyakorlattal, s csak az ettől különbözőre kell figyelmeztetni? Hogyan győződhetünk meg erről? Mennyire használható az a lépés, ami a legelterjedtebb, hogy egy vége nincs szöveg tárul elénk, aminek a végén ott szerepel, hogy ismerem és elfogadom az elem tárt ajánlat mögött meghúzódó általános szerződési feltételt? A gyakorlat, hogy végigpörgetjük, a végén bejelöljük és hátradőlünk, hogy sikeres a rendelés.

---

⁸ Az elektronikus kereskedelem jogi problémái, <http://www.jogiforum.hu/hirek/907>, 2012.V.19.

⁹ 1959. évi IV. törvény a Polgári Törvénykönyvről, 205/B.§

¹⁰ 1959. évi IV. törvény a Polgári Törvénykönyvről, 205/C.§

A hatályos 2013.évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről rendelkezései a következőképpen szólnak:

“6:77. § [Általános szerződési feltétel]

(1) Általános szerződési feltételnek minősül az a szerződési feltétel, amelyet az alkalmazója több szerződés megkötése céljából egyoldalúan, a másik fél közreműködése nélkül előre meghatározott, és amelyet a felek egyedileg nem tárgyaltak meg.

(2) Az általános szerződési feltételt alkalmazó felet terheli annak bizonyítása, hogy a szerződési feltételt a felek egyedileg megtárgyalták.

6:78. § [Az általános szerződési feltétel szerződéses tartalomává válása]

(1) Az általános szerződési feltétel akkor válik a szerződés részévé, ha alkalmazója lehetővé tette, hogy a másik fél annak tartalmát a szerződéskötést megelőzően megismerje, és ha azt a másik fél elfogadta.

(2) Külön tájékoztatni kell a másik felet arról az általános szerződési feltételről, amely lényegesen eltér a jogszabályoktól vagy a szokásos szerződési gyakorlattól, kivéve, ha megfelel a felek között kialakult gyakorlatnak. Külön tájékoztatni kell a másik felet arról az általános szerződési feltételről is, amely eltér a felek között korábban alkalmazott feltételtől.

(3) A [\(2\) bekezdésben](#) leírt feltétel akkor válik a szerződés részévé, ha azt a másik fél a külön tájékoztatást követően kifejezetten elfogadta.“

Az ászf szerződés részévé válására vonatkozóan érdemi változás az új Ptk.-ban sem történt, az teljes mértékben összhangban van a megelőző szabályozással, miszerint akkor válik a szerződés részévé, ha azt a felek külön megtárgyalták.

III. Problémák az e-kereskedelem kapcsán (szabályozás szükségességének kérdése)

Az eredeti, 1977-es szabályozást az általános szerződési feltételek kapcsán két jelentősebb változás határozta meg, az egyik 1997-ben történt, a következő 2006-ban. Az 1997-es módosítás alapján a sérelmet szenvedő fél a bárki által használt tisztességtelen ÁSZF-t

megtámadhatta, közérdekű kereset viszont csak a gazdálkodó szervezetek által használt körben volt érvényesíthető. Az erga omnes hatályt ennek kapcsán pontosították, miszerint a kikötést alkalmazó féllel szerződő felekre terjedt ki a döntés. A 2006-os módosítás gyökereiben változtatta meg a megelőző évek joggyakorlatát, ekkortól az általános szerződési feltétel megtámadásához szükséges volt, hogy az a tisztességtelenség fogalmát kimerítse. Lehetőség nyílt arra is, hogy abban az esetben, ha az tisztességtelenség ténye bizonyítást nyert, akkor közérdekű keresettel érvénytelenítsék az amúgy is semmisnek minősülő feltételt. Látszólag ennek a lépésnek nem sok gyakorlati haszna volt, hiszen ha már semmis egy szerződési feltétel, jogos a kérdés, hogy mi szükség van annak érvénytelenítésére. A GKT-PKT 1/1983. magyarázata szerint a „közérdekű keresetekkel tisztítható meg a joggyakorlat az elburjánzó semmis szerződési feltételektől”. A joggyakorlat 2006 után nem csak az alkalmazott tisztességtelen ászf-k eseteire szűkölt le, hanem lehetőség volt a még nem alkalmazott, de már meghirdetett szerződési feltételek megtámadására is. Ez a lépés ésszerű a GKT-PKT 1/1983.-t figyelembe véve.¹¹

Amint az az Oceáno Grupo jogesete kapcsán a Bíróság kifejtette, az a szerződési kikötés egyértelműen tisztességtelenségnek minősül, amely az illetékességet úgy köti ki, hogy ezt a felek külön nem tárgyalják meg, illetve az illetékes bíróság az ászf-t kidolgozó fél székhelyével azonos. Ezzel a fogyasztó jogainak gyakorlására nyitva álló lehetőségek tárháza csökken, ami a magyar jog szerint is megállná a helyét a jóhiszeműség és tisztesség elvének megsértése tárgyában. A Bíróság továbbá azt mondta, hogy a nemzeti bíróságoknak hivatalból kellene vizsgálniuk a szerződési feltételek tisztességes voltát, erre való külön hivatkozás nélkül is.¹²

A magyar jogból kiemelhető a 2004.június 10-én kelt előzetes döntéshozatal iránti kérelem, melyet a Szombathelyi Városi Bíróság, amely a Ptk. 209.§ és az Oceáno Grupo ítélet összeegyeztethetőségének tárgyában terjesztettek elő. A bíróság az előtte Ynos kft. és Varga János között folyamatban lévő ügyben fordult az Európai Bírósághoz, melyet a dolgozatomban más fejezetemben részletesebben is tárgyaltam. Az Ynos kft. és Varga János ingatlanközvetítési megbízásból származó szerződése alakult perré, ebben merül fel, hogy a 93/13/EGK irányelve

¹¹ Erről lásd.bővebben: Miskolci konferenciák 2008, Bank- és hitelviszonyok, Kodifikációs tanulmányok az új Ptk. születése kapcsán, Csehi Zoltán: Az általános szerződési feltételek szabályai az európai jog szorításában , 83-101.p, 2009.

¹² Dr.Nemessányi Zoltán: Oceáno Grupo magyar tengere, Európai Jog 2008/3.szám, 31.p.

ebben a konkrét esetben hogyan értelmezendő. A Bíróság külön kiemeli, hogy Magyarország tekintetében 1994.február 1-jén lépett hatályba az 1991.december 16-án aláírt Európai Megállapodás¹³ (társulási megállapodás), amelynek 68.cikke releváns esetünkben, ez kimondja „A jogszabályok közelítése különösen a következő területekre terjed ki: (...) a fogyasztói érdekvédelem (...).”

2002.január 10-én kötötte meg Varga J. ingatlanértékesítési céllal ingatlanközvetítési megbízási szerződését az Ynos kft.-vel (irányár bruttó 70 187 500 Ft). A szerződés kapcsán érdemes megemlíteni, hogy az egy előre elkészített blankettaszerződés volt. Ebben megállapodnak, hogy sikeresnek minősül az ügylet, ha a szerződéskötésre sor kerül, ugyanezen pont második felében szerepel a következő rendelkezés is: *„a Megbízó tudomásul veszi, hogy a Megbízottat abban az esetben is megilleti a közvetítési díj, ha a megbízott által közvetített ügyfél a megbízó ingatlanára legalább a Közvetítési Megbízásban feltüntetett eladási vagy a bérleti árra írásos ajánlatot tesz a jogügyletre irányadó alakiság mellett, de azt a Megbízó elutasítaná.”* A kialakult vételár 2%-a és annak általános forgalmi adója illetve meg az Ynos kft.-t, ennek esedékessége az ügylet teljesítésekor volt, ennek elmulasztása esetén a közvetítő szintén jogosult lett volna a közvetítési díjra és ennek 30%-ban megállapított késedelmi kötbérre. 2002.március 11-én az Ynos kft. ügyvezetője, eladói minőségben, valamint egy másik fél vevői minőségben aláírtak egy „elvi megállapodás szerződéskötésre” című okiratot, ebben megegyeztek, hogy 2002. március 15-ig adásvételi szerződést vagy előszerződést kötnek. Eddig az időpontig egyik szerződést sem kötöttek meg, majd az adásvétel 2003-ban jött létre, de nem azzal a féllel, akikkel az elvi megállapodást aláírták szerződéskötésre. Az Ynos kft, ezt követően úgy vélte sikeres volt az ügyletkötés az elvi megállapodás megkötésével, így ő a díjra jogosulttá vált, ennek megfizetése érdekében fordult bírósághoz, keresetét a Szombathelyi Városi Bíróságnál nyújtotta be. Az ügyvezető azzal védekezett, hogy az általuk Ynos kft-vel megkötött szerződés 5.pontjának második fele tisztességtelen szerződési kikötésnek minősül, ráadásul nem is a kft. közvetítése nyomán került sor a szerződés megkötésére. A bíróság olyan álláspontra helyezkedett, hogy ha az alperes felvetése, miszerint a szerződési kikötés tisztességtelen, akkor ennek elbírálásának az irányelv figyelembevételével kell történnie. Viszont mivel az alapügy Magyarországnak az Európai Unióhoz

---

¹³ 1994.évi I. törvény a Magyar Köztársaság és az Európai Közösségek és azok tagállamai közötti társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben, 1991.december 16-án aláírt Európai Megállapodás kihirdetéséről

való csatlakozása előtti, ezért a Bíróság kimondta, hogy nincs illetékessége a hozzá intézett kérdések megválaszolására, így a Szombathelyi Városi Bíróság hiába fordult elvi érveléssel, kérdései megválaszolatlanok maradtak.¹⁴

És bár így azt mondhatjuk nem történt előrelépés, mégis ugyanezen évben, a Ptk. módosításáról is elfogadtak egy törvényt¹⁵, amely külön érintette a fogyasztókkal kötött szerződéseket, ebben már a Bíróság korábbi jogértelmezésének egyértelműen megfeleltethető keretet kívántak nyújtani. A tisztességtelen szerződési kikötést is beemeli a Ptk. rendelkezései közé, amikor kimondja: „A Ptk. 209. §-át megelőző alcím helyébe a következő alcím lép: „A szerződési feltételek tisztességtelensége.”¹⁶

Annyi azonban elmondható az előzőekben tárgyalt ügyről, hogy közösségi jogi és polgári jogi szempontból is elindította a magyar jogi gondolkodást.¹⁷

A módosításhoz kapcsolt miniszteri indoklás teljes mértékben az Oceáno Grupo ügyben hozott ítéletnek való megfelelés mellett érvel, amikor a bíróságok hatáskörébe utalja a szerződés érvénytelenségének megállapítását.¹⁸ Vékás Lajos szavaival élve a Bíróságnak nincs joga arra, hogy maga alkalmazza a közösségi normát a konkrét ítéleti tényállásra, hanem az értelmezésnek magában kell állnia, illetve fontos jogköre az a Bíróságnak, hogy az értelmezés keretében nem kerülhet sor a közösségi jog és a nemzeti jogszabályok összeegyeztethetőségének kérdésében történő állásfoglalásra.¹⁹

---

14 A Bíróság C302/04. sz. ügy, Ynos kft. c. Varga János ügy (2006.január 10.) hozott ítélete, , HL C 48/7., 2006.2.25.,29.o.

15 2002. évi XXXVI. törvény a Magyar Köztársaság Polgári Törvénykönyvéről szóló 1959. évi IV. törvény, valamint egyes törvények fogyasztóvédelemmel összefüggő jogharmonizációs célú módosításáról

16 2006. évi III. törvény a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény, valamint egyes törvények fogyasztóvédelemmel összefüggő jogharmonizációs célú módosításáról, <http://www.complex.hu/kzldat/t0600003.htm/t0600003.htm>

17 Dr.Kovács Bálint és dr.Nemessányi Zoltán: Esélylatolgtatás az első magyar előzetes döntéshozatal iránti kérelem sorsáról (közösségi jogi és polgári jogi gondolatok), IN:Jogi Fórum Publikáció, 1.o., http://www.jogiforum.hu/files/publikaciok/kovacs-nemessanyi_eselylatolgtatas%5Bjogi_forum%5D.pdf,

18 Dr. Nemessányi Zoltán: Oceáno Grupo magyar tengere, Európai Jog 2008/3.szám, 32.o.

19 Dr. Vékás Lajos: A ptk. 209.§-ának megmérettetése az Európai Közösségek Bírósága előtt, Európai Jog 2004/6.szám, 8.o.

IV. Az e-kereskedelem során alkalmazott ászf-ek

Az általános szerződési feltételek az információs társadalom fejlődését megelőzően is jelen voltak a mindennapi életben, ám az elektronikus úton folyó kereskedelem térnyerésével még inkább elterjedt, hogy a szerződést a felek úgy kötik, hogy általános szerződési feltételeket hívnak segítségül. Az általános szerződési feltételek fogalmának meghatározására egy egzakt fogalmat nyújt a régi Ptk., amelyek közül az elektronikus ügyletkötés tekintetében érdemes megemlíteni: *„Az általános szerződési feltételnek minősítés szempontjából közömbös a szerződési feltételek terjedelme, formája, rögzítésének módja, és az a körülmény, hogy a feltételek a szerződési okiratba szerkesztve vagy attól elválasztva jelennek meg.”*²⁰

Ez a fogalom önmagában véve nem is rejt problémát, azok az alkalmazás során kerülnek elő a fizikai értelemben vett kereskedelem és az elektronikus ügyletkötés során is. A probléma abban rejlik véleményem szerint, hogy az elektronikus ügyletkötésekhez ÁSZF-eket megalkotó jogászok hiányában vannak annak a szakértelemnek, amely a folyamatot egyszerűbbé tehetné, ugyanez érvényes a másik oldalra is, hiszen a fejlesztők pedig a jogi háttér hiányában próbálnak használható elektronikus kereskedelmi környezetet kialakítani.

Az elektronikus úton kötött ügyletek ellenőrzése elengedhetetlen ahhoz, hogy a tisztességes piaci szabályok betartásra kerüljenek. Az ellenőrzés első lényeges pontja, hogy meggyőződjenek arról, hogy az interneten terméket kínáló fél ténylegesen létezik-e, nem csak egy fiktív rendelésre van lehetőség. A Fogyasztóvédelmi Hatóság ezért az ellenőrzésre négyféle módszert használhat:

- ha az oldalon cégjegyzékszám vagy adószám fel van tüntetve, akkor az ellenőrzése a legegyszerűbben kivitelezhető, mivel ebben az esetben a mindenki számára hozzáférhető adatbázisok nyújtanak segítséget (pl. a cégjegyzékek), hogy a szolgáltató ténylegesen létezik-e; természetes személyek esetében az Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala nyújt segítséget az ellenőrzésben;

---

²⁰ 1959. évi IV. törvény a Polgári Törvénykönyvről, 205/A.§, (3)

- ha az előző pontban említett adatok az oldalon nem kerültek feltüntetésre, akkor a domain név alapján történő azonosítás következik; ennek kapcsán problémaként említhető, hogy a domain név használójaként bejelentett személy nem minden esetben esik egybe a webshopot ténylegesen üzemeltető személlyel;

- próbamegrendelés, melynek során a szolgáltató által küldött visszaigazolás elegendő adatot tartalmazhat a beazonosításhoz;

- próbavásárlás és a megrendelt termék átvétele, amely azért szükséges, mert ha a próbamegrendelés nem tartalmaz elegendő adatot, akkor az átvétel során mellékelt számlán már szerepelnie kell a kötelező adatoknak ²¹

És a hatályos, új Ptk.²² -beli szabályok a következőképpen valósítják meg az előzőeket:

“6:82. § [Tájékoztatás elektronikus úton történő szerződéskötés esetén]

(1) Elektronikus úton történő szerződéskötés esetén az elektronikus utat biztosító fél köteles a szerződéskötésre vonatkozó jognyilatkozatának megtételét megelőzően a másik felet tájékoztatni

a) a szerződéskötés technikai lépéseiről;

b) arról, hogy a megkötendő szerződés írásba foglalt szerződésnek minősül-e, az elektronikus utat biztosító fél rögzíti-e a szerződést, továbbá, hogy a szerződés utóbb hozzáférhető lesz-e;

c) azokról az eszközökről, amelyek az adatok elektronikus rögzítése során felmerülő hibák azonosítását és kijavítását a szerződési jognyilatkozat megtételét megelőzően biztosítják;

d) a szerződés nyelvéről; és

e) ha ilyen létezik, arról a szolgáltatási tevékenységre vonatkozó magatartási kódexről és annak elektronikus hozzáférhetőségéről, amelyet az elektronikus utat biztosító fél magára nézve kötelezőnek ismer el.

---

²¹ Az elektronikus kereskedelmi tevékenység ellenőrzéséről, http://www.nfh.hu/data/cms29787/eker_09.pdf

²² 2013.évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről

(2) Az elektronikus utat biztosító fél köteles az általános szerződési feltételeit olyan módon hozzáférhetővé tenni, amely lehetővé teszi a másik fél számára, hogy tárolja és előhívja azokat.”

Tehát az érdeemben tervezetben megjelent felvetések a törvényalkotás során sikerült keresztülvinni és beemelni a jelenleg hatályos szabályozások körébe. Ez rendkívül jelentős előrelépésnek tekinthető, azonban továbbra is a gyakorlat visszaigazolására váró kérdéskör, hogy ez a mindennapi e-kereskedelem során mennyire valósítható meg teljes mértékben (immáron az eruoúpai uniós előírásoknak jobban megfelelő szabályozási kör).

“6:83. § [Az adatbeviteli hibák javítása]

Az elektronikus utat biztosító fél köteles megfelelő eszközökkel biztosítani, hogy a másik fél az adatok elektronikus rögzítése során felmerülő hibákat szerződési jognyilatkozatának megtételét megelőzően kijavíthassa. Ha az elektronikus utat biztosító fél e kötelezettségének nem tesz eleget, a másik fél szerződési jognyilatkozatát megtámadhatja.

6:84. § [Elektronikus szerződési jognyilatkozat és annak visszaigazolása]

(1) Az elektronikus úton tett szerződési jognyilatkozat akkor válik hatályossá, amikor az a másik fél számára hozzáférhetővé válik.

(2) Az elektronikus utat biztosító fél köteles a másik fél szerződési jognyilatkozatának megérkezését elektronikus úton késedelem nélkül visszaigazolni. A fél mentesül az ajánlati kötöttség alól és a szerződés teljesítésére nem kötelezhető, ha a visszaigazolás a másik félhez nem érkezik meg késedelem nélkül.

6:85. § [Az elektronikus szerződéskötési szabályok hatálya és kógenciája]

(1) E fejezet rendelkezéseit - az elektronikus úton tett szerződési jognyilatkozat hatályossá válására vonatkozó rendelkezés kivételével - elektronikus levelezés vagy azzal egyenértékű egyéni kommunikációs eszközzel kötött szerződés esetén nem kell alkalmazni.

(2) Fogyasztó és vállalkozás közötti szerződéskötés esetén az e fejezet rendelkezéseitől eltérő megállapodás semmis. “

V. Az elektronikus ügyletkötés kapcsán megjelent előrelépések, út az új Polgári Törvénykönyvhöz

2011. júniusában új uniós szabályokat alkottak az internetes vásárlásra vonatkozóan. Ezt megelőzően a vásárlónak a csomag átvételétől számított egy hét állt a rendelkezésére a vásárlástól való elállásra, ezt az időtartamot két hétre növelték. Próbáltak pontosabb szabályokat alkotni a digitális letöltésekre vonatkozóan, illetve az árak feltüntetése kapcsán szigorúbb rendelkezéseket hoztak, a tagállamonként eltérő szabályozás egységesítése is célként jelent meg, ezzel megkönnyítve a határokon átnyúló kereskedelem terjedését.²³

Az Új Polgári Törvénykönyvről szóló javaslat²⁴ már külön szabályozta az elektronikus ügyletkötésre vonatkozó ászf-eket, tehát a jogalkotók is érzékelték, hogy külön szabályozásra szorul az ászf-ken túl.

A javaslat rögzítette, hogy az elektronikus úton történő ügyletkötés esetén az elektronikus utat biztosító fél köteles a jognyilatkozatok megtételét megelőzően a másik felet tájékoztatni:

- a szerződéskötés technikai lépéseiről;
- a megkötött szerződés írásbeli contractusnak minősül-e;
- hozzáférhető lesz-e utóbb;
- azon eszközökről, amelyek az adatok rögzítésén felmerülő hibák azonosítására és kijavítására szolgálnak;
- a szerződés nyelvéről és ha rendelkezésre áll, akkor a magatartási kódexről, amelyet később a másik fél magára nézve kötelezőként ismer el.

---

²³ Új Uniós szabályok az internetes vásárlásra
http://www.jogiforum.hu/hirek/25643?utm_source=jfhl&utm_medium=email&utm_campaign=2011XXVI#axzz1QwD45LVE

²⁴ T/7971 számú törvényjavaslat a Polgári Törvénykönyvről, <http://www.parlament.hu/irom39/07971/07971.pdf>,

Az elektronikus utat biztosító fél oly módon köteles az adatokat hozzáférhetővé tenni, hogy azt a másik fél tárolni és előhívni is tudja.

Köteles az elektronikus utat lehetővé tévő fél biztosítani, hogy az adatbeviteli hibákra még legyen mód a szerződés megkötését megelőzően, ha ennek nem tesz eleget, a másik fél a szerződési jognyilatkozatát megtámadhatja.

Az elektronikus úton tett nyilatkozat hatályosul, amikor az a másik fél számára is hozzáférhetővé válik.²⁵

2012.április.2-án a Szövetség az Elektronikus Kereskedelemért Közhasznú Egyesület (SzEK.org) honlapján közzé tette a készülő új Polgári Törvénykönyvhöz fűzött javaslatait. Ennek alapján javasolták a magyar szabályozás összhangba hozását az ide vonatkozó EK irányelvekkel. Ezek alapján az irányelv átültetése további lépéseket igényel a szerződéskötés nyelvét illetően, a tájékoztatási kötelezettség kapcsán. A tervezetből hiányzó részekre is felhívja a SzEK.org véleményében a figyelmet, így az elektronikus formátumú iratok joghatályát, az elektronikus szerződés írásbeli szerződéssel egyenértékűként történő elismerését.²⁶

2012 június 14-én hozott ítéletében²⁷ a Bíróság azt mondja, hogy nem módosíthatják, csak megsemmisíthetik a tisztességtelen szerződéses feltételt a nemzeti bíróságok, ha megállapítják a tisztességtelenségüket, csak az alkalmazásuktól tekinthetnek el a felek jogviszonyában. Az ítélet azért érdekes, mert egy spanyol ügy kapcsán fordultak a Bíróságához, amikor is a nemzeti bíróság a kölcsönszerződés esetén alkalmazott 29%-os, később megállapított tisztességtelen kamatot nem csak hogy tisztességtelenségnek ítélte, de mérsékelte is 19%-ra. Az ítélet hivatkozási alapja: *„ha a nemzeti bíróság jogosult lenne arra, hogy a tisztességtelen feltételek tartalmát módosítsa, az*

---

25 T/7971 számú törvényjavaslat, XVI.fejezet

26 A SzEK.org javaslatai az új Ptk. tervezetéhez, <http://szek.org/hirek-esemenyek/37-szek/450-a-szekorg-javaslati-az-uj-ptk-tervezetehez>

27 A Bíróság C-618/10. sz. Banco Español de Crédito SA kontra Joaquín Calderón Camino ügyben (2012. június 14.) hozott ítélete, HL C 227., 2012.7.28., 5. o.

eladók vagy szolgáltatók továbbra is alkalmazni próbálnák e feltételeket".²⁸ Az ítélet problémás része eléggé nyilvánvaló, ha pl. a kötbérre gondolunk. A túlzott kötbérigényt általában a magyar bíróságok a tisztességes mértékig módosítani szokták, viszont ennek az irányelvnek a fényében a jövőben ez már Európai Unió irányelvekkel lesz ellentétes.

VI. Összegzés

Amint az látható az ászf-ek problematikája egy rendkívül összetett és szerteágazó kérdés, amely figyelmet igényel, mind a joggyakorlat, mind az elmélet oldaláról. Az Új Ptk. előrelépést látszik mutatni a kérdés tárgykörében azzal, hogy az ászf-en túl az elektronikus ügyletkötést is igyekszik szabályozni, ami abszolút a XXI. századi törvényalkotás ütemének felvételét jelentheti. Az Európai Unió által kialakított gyakorlat megoldásként szolgálhat a magyar joggyakorlat számára is, de amint ez az Új Ptk.-ból is kitűnik, ezzel a kapaszkodóval a kodifikáció során is éltek.

A hatékony módszer megtalálása rendkívüli nehézségeket okozhat, mivel a szerződő felek minél kevesebb idő alatt, minél előnyösebb szerződések megkötésére kívánnak szorítkozni, ez nyilvánvalóan megnehezíti a problémamegoldást is, illetve szűk keretek közé szorítja a jogalkotót ezen a téren.

---

²⁸ Nem módosíthatják, csak megsemmisíthetik a tisztességtelen szerződéses feltételt a nemzeti bíróságok, www.jogiforum.hu/hirek/27839?utm_source=jfhl&utm_medium=email&utm_campaign=201224